

УДК 81'27-84:003.074

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/28.208632>**Зоряна КУНЬЧ,***orcid.org/0000-0002-8924-7274*

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри української мови

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *zorjana.kunch@gmail.com*

## АНТИЧНІ КРИЛАТІ ВИСЛОВИ ЯК СОЦІОПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ІНДИКАТОРИ В МОВЛЕННІ ДИПЛОМАТА

У статті на прикладі офіційних дипломатичних виступів, що зафіксовані в засобах масової інформації, охарактеризовано античні крилаті вислови як соціопсихолінгвістичні індикатори в мовленні дипломата. Виокремлено п'ять найбільш уживаних у сучасних дипломатичних текстах крилатих фраз: **перейти Рубікон, ахіллесова п'ята, троянський кінь, дамоклів меч, скринька Пандори**, що в мовленні дипломата виступають у складі фразеологізованих висловів (фразеокомплексів). Відповідно до співвідношення постійних і змінних компонентів фразеокомплексу виокремлено три різновиди фразеологізованих висловів: вислови з домінуванням постійного компонента; вислови з невеликим змінним компонентом, який, однак, чітко окреслює зміну семантики цілісного вислову; вислови з переважанням змінних компонентів.

Специфіку використання античних висловів у мовленні дипломата виявлено у двох аспектах: по-перше, їхнє вживання сприяє становленню позитивного іміджу оратора (вказує на його вербальний інтелект, вміння влучно формулювати думку), підкреслює його прихильність до загальноєвропейських культурних цінностей, основи яких закладено саме античною цивілізацією; по-друге, античну фразеологію прихильно сприймає широка слухачька аудиторія через їхню емоційно-оцінну палітру, а також тому, що давня греко-римська культура стала підґрунтям світової культури, а стратегічні наративи формуються з урахуванням культурного контексту адресата. З'ясовано ще один чинник на користь використання античних крилатих висловів у мовленні дипломатів – їхнє використання в ролі заголовків інформаційних повідомлень.

Акцентовано, що античні крилаті вислови в дипломатичному мовленні виконують низку важливих функцій. Фразеологізовані вислови з античними культурними компонентами уможливають для дипломатів досягати оптимальності мовлення з огляду на високий ступінь їхньої інформативності й точності, сприяти адекватному й повному і одночасно лаконічному вираженню думки з опертям на мисленнєві процеси реципієнтів як активних суб'єктів процесу спілкування.

**Ключові слова:** дипломатичне мовлення, античні крилаті вислови, стратегічні наративи, семантика, фразеологізований вислів.

**Zoriana KUNCH,***orcid.org/0000-0002-8924-7274*

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor;

Head of the Department of Ukrainian Language

of Lviv Polytechnic National University

(Lviv, Ukraine) *zorjana.kunch@gmail.com*

## ANCIENT IDIOMATIC PHRASES AS SOCIO-PSYCHOLINGUISTIC INDICATORS IN DIPLOMAT'S SPEECH

In the article ancient idiomatic phrases are described as socio-psycholinguistic indicators of the diplomat's speech, that were taken as the example from official diplomatic statements recorded at media. The five most commonly used idiomatic phrases in modern diplomatic texts are: **to cross the Rubicon, Achilles heel, the Trojan Horse, the Sword of Damocles, Pandora's box**, that in diplomat speech act as phraseological statements (phraseocomplexes). According to the ratio of the constant and variable components of the phraseological complex there are three types of phraseological statements: expressions dominated by a permanent component; statements with a small variable component, which, however, clearly outline the change in the semantics of the holistic statement; statements with broad interpretation (dominance of variable components).

The specifics of ancient idiomatic phrases use in the diplomats speech are revealed in two aspects: firstly, their use contributes to the development of a positive image of the speaker (indicates his verbal intellect, the ability to formulate his opinion exactly and accurately), emphasizes his commitment to European cultural values, bases of which, accidentally, were set by ancient civilization; secondly, ancient phraseology is favorably received by a wide audience through its emotional palette and because ancient Greco-Roman culture has gave rise to world culture and strategic narratives are

formed taking into account the cultural context of the addressee. Another fundamental factor in favor of the use of ancient idiomatic phrases in the diplomats speech are their use as the titles of informational messages.

It is emphasized that ancient idiomatic phrases in diplomatic speech serve a number of important functions. Phraseological expressions with ancient cultural components make it possible for diplomats to achieve optimal view of speech in high level of informativeness and accuracy to promote an capability and completeness as well as laconic expression of opinion that is based on the thinking process of the recipients' who are active actors in the communication process.

**Key words:** diplomatic modification, ancient idiomatic phrases, strategic narratives, semantics, phraseologized expression.

**Постановка проблеми.** Дипломатичний підстиль літературної мови використовують у сфері міждержавних офіційно-ділових стосунків у галузі політики, економіки, культури. Актуальним завданням сучасної лінгвістики є – виявити та описати типові мовностилістичні засоби, які, з одного боку, сприяють виокремленню дипломатичного мовлення в системі літературної мови, а з іншого – чинять вплив на формування певних політичних стратегічних наративів. Таке дослідження лягає в площину культурно-історичної психолінгвістики, котра розглядає сучасну мовну культуру, вивчає поєднання соціальних і психологічних функцій різних словесних форм (Bertau, 2011).

**Аналіз досліджень.** Дипломатичний стиль літературної мови був об'єктом досліджень в українському та зарубіжному мовознавстві: здійснено комплексний функціонально-стилістичний аналіз мовних формул українського дипломатичного мовлення (Мацько, 1998, 2000, 2001), охарактеризовано деякі функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування (Пазинич, 2001), визначено особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю та охарактеризовано роль метафори у формулюванні політичних афоризмів (Куньч, 2014, 2018). Античні крилаті вислови ще не були об'єктом аналізу в контексті їхнього соціопсихолінгвістичного навантаження в дипломатичному мовленні. Таке дослідження дає змогу виявити вплив цих мовних одиниць на аудиторію, з огляду на відому тезу І. Бодуена де Куртене, що «... з мовного мислення можна виявити ціле своєрідне мовне знання всіх сфер буття і небуття, всіх проявів навколишнього світу, як матеріального, так і індивідуально-психологічного та соціального (громадського)» (Бодуен де Куртене, 1963: 312).

**Мета статті** – охарактеризувати античні крилаті вислови як соціопсихолінгвістичні індикатори в мовленні дипломата. Задля досягнення цієї мети окреслимо такі завдання дослідження: виокремити найуживаніші античні крилаті вислови та ідентифікувати їх вживання у складі фразеологічних комплексів у текстах дипломатичного мовлення; розкрити семантику античних крилатих висловів

та на основі контексту вживання описати семантичну специфіку фразеологізованого вислову; окреслити експресивний потенціал античних крилатих висловів у дипломатичному мовленні та їхній вплив на реципієнтів.

У роботі використано такі методи дослідження: описовий, що дав змогу схарактеризувати особливості поєднання сталих одиниць та нових семантико-лінгвістичних компонентів у фразеологізовані вислови; метод компонентного аналізу – для характеристики постійних і змінних компонентів у структурі фразеологізованих висловів; метод семантичного диференціалу, котрий надав можливість визначити експресивний потенціал фразеологічних комплексів, що сприяє формуванню у реципієнта певної психологічної оцінки відповідного явища.

**Виклад основного матеріалу.** Частотність вживання античних крилатих висловів є найвищою у виступах і зверненнях дипломатів, що зумовлено спрямованістю цих текстів до широкого кола слухачів. Саме завдяки численності аудиторії є передумови для формування у свідомості реципієнтів певних вигідних для мовця стратегічних наративів. Люди сприймають інформацію «крізь призму власної системи цінностей, свого досвіду та уявлень про світ» (Лисичкіна, 2019: 226), а античні культурні компоненти є тим універсальним мовним засобом, який став підґрунтям для формування системи цінностей представників європейської цивілізації. Тому, на наш погляд, їхнє використання в текстах дипломатичного мовлення має сприяти формуванню відповідних стратегічних наративів.

Античні крилаті вислови як соціопсихолінгвістичні індикатори в мовленні дипломата розглянемо на прикладі офіційних виступів, що зафіксовані в засобах масової інформації. Обираємо найбільш уживані в сучасних дипломатичних текстах фрази: *перейти Рубікон, ахіллесова п'ята, троянський кінь, дамоклів меч, скринька Пандори*. Ці крилаті фрази виступають у складі фразеологізованих висловів (фразеологічних комплексів), котрі несуть у собі певні лексико-семантичні й граматичні значення і під час породження, і під час сприймання їх. Зауважмо, що в структурі будь-якого фразеологічного комплексу є два компоненти – постійний і змінний.

Постійний компонент може бути дво- чи багатоелементним. Він виражає узагальнювальне значення, яке є осередком значення фразеологізованого вислову. Відповідно до співвідношення постійних і змінних компонентів фразеологізованого вислову виокремлюємо такі різновиди фразеологізованих висловів.

1) Вислови з домінуванням постійного компонента.

Прикладом таких фразеологізованих висловів є вживання античної крилатої фрази *ахіллесова п'ята*, котра означає «слабке, найвразливіше місце» (Універсальний словник, 2007: 46–47). Вислів *ахіллесова п'ята* зазвичай в текстах дипломатичних виступів вжито без додаткового уточнення: «*ахіллесовою п'ятою* Росії є саме її агресія проти нашої держави» (23), «Енергобезпека – це та *ахіллесова п'ята*, яка протягом 20 років нахилила нас униз, змушувала чинити так, як не треба чинити» (20). Використання фразеологізованих висловів з домінуванням постійного компонента *ахіллесова п'ята* є доцільним з огляду на високий ступінь його інформативності й зрозумілості. З іншого боку, такі фразеологізовані вислови сприяють лаконічному, але повному й адекватному вираженню думки з оперттям на мисленнєві процеси реципієнтів. Граматико-семантичним доповненням цієї крилатої фрази стає об'єкт «слабкості» – Росія, енергобезпека тощо.

Крім того, маємо й приклади вживання цього вислову в контексті його тлумачення: «Найскладніше питання – це передача кордону під контроль України. Це дуже смішно, бо це наш кордон і передача нашого ж кордону нам. Але, це дійсно *наше слабе місце*. Так звана *ахіллесова п'ята* Мінських угод» (22). Таке тавтологічне формулювання посилює, увиразнює зміст повідомлення.

2) Вислови з невеликим за обсягом змінним компонентом, який, однак, чітко окреслює зміну семантики цілісного вислову. Для ілюстрації фразеологізованих висловів цього типу наведемо крилату фразу *дамоклів меч*: «Північний потік висить над нами, мов *дамоклів меч*» (18). Фразеологічне значення вислову *дамоклів меч* – «небезпека або неприємність, що постійно загрожує кому-небудь» (Фразеологічний словник, 1999, кн. 1: 485), підсилюється дієсловом *висить*, хоча об'єкт, про який ідеться в контексті (Північний потік), аж ніяк не може висіти. Таким чином, метафоричного значення набуває і змінний компонент фразеологізованого вислову, що підсилює його емоційний вплив.

Ще один приклад фразеологізованого вислову другого типу стосується вживання крилатого вислову *троянський кінь*: «Кремль хоче зберегти контроль над

цим регіоном і потім використати його як *троянського коня* в дестабілізації України» (17); «формула Штайнмаєра – це *троянський кінь* для політичної стабільності в Україні» (26); «Північний потік-2 – це *троянський кінь* Кремля проти європейської енергетичної і, врешті-решт, геополітичної безпеки» (24). *Троянський кінь* – це «хитрі дії, підступні засоби боротьби тощо» (Фразеологічний словник, 1999, кн. 1: 377). Цей постійний компонент фразеологізованого вислову доповнено змінними компонентами для політичної стабільності, проти європейської безпеки, в дестабілізації України, які увиразнюють семантику крилатого вислову, підсилюють фразеологічний комплекс не лише семантичним, але й експресивним наповненням.

Інші яскраві приклади фразеологізованих висловів цього типу – вислови з античним культурним компонентом *скринька Пандори*. Його використовують і щодо загрози, котрі можуть виникати після початку якогось процесу: «легалізація подвійного громадянства – це *скринька Пандори*» (16), і щодо голосування всередині ЄС: «Ми завжди говоримо, що є ризик відкрити *скриньку Пандори*, і ми цього не хочемо» (заявляє віце-президент Єврокомісії М. Валлстрьом (15)), і щодо повернення РФ у ПАРЄ: «ПАРЄ відкрила *скриньку Пандори* і під собою запустила бомбу уповільненої дії, пустивши назад РФ з голосом у ПАРЄ» (14); і щодо виходу США з угоди 2015 року: «Ми відкриємо *скриньку Пандори*. Там може бути війна» (заявляє президент Франції Е. Макрон (21)).

3) Вислови з широкою інтерпретацією (переважання змінних компонентів). Для прикладу візьмімо крилатий вислів *перейти Рубікон*, що означає «зробити рішучий учинок, після якого не можна повернутися до попередніх позицій» (Універсальний словник, 2007: 670). Вживання цього крилатого вислову супроводжується його інтерпретацією в контексті реального значення змінними компонентами фразеологізованого вислову: «Надавши нам безвізовий режим, Європа теж *перейшла свій внутрішній Рубікон у відносинах з Україною*. Фактично вона політично визнала, що *євроінтеграція нашої країни – процес незворотний*» (13); «російсько-американські відносини – це щось більше, ніж просто дипломатичні відносини. Але ми ще не *перейшли Рубікон, після якого вже немає вороття в минуле*» (14). Як бачимо, фразеологізовані вислови цього типу завдяки змінним компонентам підсилюють розуміння античної крилатої фрази (*євроінтеграція нашої країни – процес незворотний, після якого вже немає вороття в минуле*), а також вказують на об'єкт впливу (*у відносинах з Україною*). У такий спосіб за позірною

нейтральністю вислову приховано значний рівень експресивності.

Для переконливості наративів важливу роль відіграє структура повідомлення. Звернімо увагу на поданий нижче фразеокомплекс, в якому вислів *перейти Рубікон* введено в ширший контекст античної афористики і поєднано з фразою визначного римського полководця Юлія Цезаря *жерреб кинута* (*alia jacta est*), котру він проголосив, віддаючи 49 р. до н. е. наказ переходити річку Рубікон, що означало початок громадянської війни: «Безвізовий режим – це свого роду *Рубікон*, за яким *жерреб вже кинутий* і дороги назад немає. Тільки це не *наш Рубікон* – ми *свій* пройшли три роки тому на Майдані. Коли однозначно заявили, що європейські цінності для нас не пустий звук» (13). Розуміємо, що, ввівши в контекст відразу дві крилаті фрази з подібною семантикою та обравши їх змінними компонентами *свій, наш*, а також інтерпретацією (*для безвізового режиму дороги назад немає*), дипломат виразно акцентує на тому, що безвізовий режим для українців – це також і вибір європейських держав, котрий вказує на незворотність євроінтеграції України.

Античні крилаті вислови зберігають певний інтертекстуальний зв'язок із першоджерелом виникнення (літературним твором, конкретною історичною подією чи міфологічним переказом), однак демонструють свою постійну фразеологічну семантику, котра в конкретному контексті підсилюється новим семантичним навантаженням. Сприймаючи повідомлення у вигляді фразеокомплексів, слухачі абстрагуються від образних конотацій, які лежать в основі розуміння, однак саме ці конотації дають їм змогу глибше осягнути суть нової ідеї (Куньч, Руденко, 2019: 174). Отож загалом специфіку використання античних висловів у мовленні дипломата ми вбачаємо у двох аспектах: по-перше, їхнє вживання сприяє становленню позитивного іміджу оратора (вказує на його вербальний інтелект, вміння точно й влучно сформулювати свою думку), підкреслює його прихильність до загальноєвропейських культурних цінностей, основи яких закладено саме античною цивілізацією; по-друге, і це дуже важливо, антична фразеологія прихильно сприймається широкою слухацькою аудиторією через свою емоційно-оцінну палітру а також тому, що давня греко-римська культура стала підґрунтям сучасної європейської культури, а стратегічні наративи формуються саме з опертям на культурно-історичні цінності адресата.

Античні крилаті вислови, як глибокі за змістом, яскраві й влучні лексеми, що містять широке

метафоричне значення, у ЗМІ зазвичай виносять як заголовки інформаційних повідомлень щодо виступів високопосадовців. Це, на нашу думку, ще один аргумент на користь використання цих фразеокомплексів у виступах дипломатів. Адже інформація, подана в засобах масової інформації, формує у свідомості реципієнтів модель світу, «де в принципі не може бути жодних конкуруючих між собою інтерпретацій... Конкуруючі наративи, а також численні можливі тлумачення подій знищуються за допомогою мас-медіа, які починають транслювати певну інтерпретацію подій відповідно до наративу, і таким чином ця інтерпретація стає істиною (Лисичкіна, 2019: 231).

Фразеологізовані комплекси з античними крилатими висловами містять глибокі імпліцитні мовленнєві підтексти. Завдяки деяким семантичним трансформаціям компонентів фразеокомплексів, значеннєвим прирощуванням в певних контекстуальних умовах увиразнюється ідіоматичність семантики, а загальний зміст фразеокомплексу стає не лише глибшим і експресивнішим, але й більш придатним для запам'ятовування.

**Висновки.** Дипломатичне спілкування – це спеціалізоване використання мовлення для психосоціальної смислової взаємодії, яке передбачає наявність таких комплексних одиниць, як говоріння й сприймання. Античні крилаті вислови в дипломатичному мовленні виконують низку важливих функцій:

1. Вплітаючись як структурний компонент фразеокомплексу в контекст дипломатичного мовлення, вони поглиблюють зміст повідомлення, створюють його емоційно-експресивне наповнення.

2. Підтримані в ЗМІ завдяки своєму стратегічному звучанню й емотивності, вони надають аудиторії цілісну інтерпретацію фактів і стають важливим засобом формування наративів, що їх прагне донести до реципієнтів дипломат.

3. Використання античних крилатих висловів сприяє «оживленню» мовленнєвої діяльності, увиразненню й урізноманітненню тексту дипломатичного виступу, створенню відповідного мікроклімату в процесі спілкування з представниками різних європейських культур.

Фразеологізовані вислови з античними культурними компонентами уможливають для дипломатів досягати оптимальності мовлення з огляду на високий ступінь їхньої інформативності й точності, сприяти адекватному й повному і одночасно лаконічному вираженню думки з опертям на мисленнєві процеси реципієнтів як активних суб'єктів процесу спілкування.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодуэн де Куртенэ И. А. Избранные труды по общему языкознанию. Т. 1–2. Москва : Изд-во АН СССР, 1963. 384 с.
2. Куньч З. Й., Куньч М. Р. Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Випуск 26. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. С. 121–127.
3. Куньч З. Й., Куньч М. Р. Роль метафори у формулюванні політичних афоризмів (на матеріалі гасел Революції Гідності). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. Збірник наукових праць. Випуск 32. Харк. держ. ун-т. Харків : ХДУ, 2018. С. 23–30.
4. Куньч З. Й., Руденко С. О. Функції образності мовлення в комунікативній діяльності оратора. *Інформація, комунікація, суспільство 2019* : Матеріали 8-ї Міжнародної наукової конференції ІКС-2019 (16–18.05.2019, Чинадієво). Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. URL: <http://ics.skid-lp.info/ICS2019Proceedings.pdf>, вільний. С. 174–175.
5. Лисичкіна І. Мас-медійні особливості побудови ефективного наративу. *Психолінгвістика*, 26 (2), 2019. С. 224–242. URL: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-2-224-242>.
6. Мацько О. М. Дипломатичний підстиль української мови. *Наука і сучасність. Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ : ІЗМН, Ч.1, 1998. С. 194–200.
7. Мацько О. М. Мовні формули у дипломатичних текстах сучасної української мови (функціонально-стилістичний аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 – українська мова. Київ, 2001. 20 с.
8. Мацько О. М. Проблема мовного жанру і його особливості в дипломатичних текстах. *Наука і сучасність: збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ : ІЗМН/ Вип. 2. Ч. 2, 2000. С. 295–303.
9. Пазинич О. М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.15 – загальне мовознавство. Київ, 2001. 16 с.
10. Універсальний словник української мови. Укл. З. Куньч. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 848 с.
11. Фразеологічний словник української мови у 2 книгах. Київ : Наукова думка, 1999. Кн. 1. 528 с. Кн. 2. 984 с.
12. Vertau M.-C. Language for the Other: Constructing Cultural Historical Psycholinguistics. *Tätigkeitstheorie: E-Journal for Activity Theoretical Research in Germany*, 2011, №5. P. 13–49.

## СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

13. Виступ І. Климпуш-Цинцадзе, еквіцепрем'єрміністра України. URL: <https://inforesist.org/pereyti-rubikon-istinnoe-znachenie-bezviza-dlya-ukrainyi-i-eyo-budushhego/>.
14. Виступ І. Климпуш-Цинцадзе, еквіцепрем'єрміністра України. URL: [https://espresso.tv/news/2019/06/25/klympush\\_cyncadze\\_parye\\_vidkryla\\_quotskrynku\\_pandoryquot](https://espresso.tv/news/2019/06/25/klympush_cyncadze_parye_vidkryla_quotskrynku_pandoryquot).
15. Виступ М. Валлстрьом, віце-президента Єврокомісії. URL: <https://www.dw.com/uk/%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%8E%D0%B7-%D1%8F%D0%BA-%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B8/a-2618752>
16. Виступ П. Клімкіна, екміністра закордонних справ України. URL: <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/197763>.
17. Виступ П. Клімкіна, екміністра закордонних справ України. URL: <https://uatv.ua/donbas-dlya-rf-troyanskyj-kin-dlya-destabilizatsiyi-ukrayiny-pavlo-klimkin/>.
18. Виступ А. Мельника, посла України в Німеччині. URL: [https://24tv.ua/yak\\_damokliv\\_mech\\_posol\\_nazvav\\_yedine\\_pitannya\\_z\\_yakogo\\_v\\_ukrayini\\_ta\\_nimechchini\\_je\\_rozbizhnosti\\_n1025734](https://24tv.ua/yak_damokliv_mech_posol_nazvav_yedine_pitannya_z_yakogo_v_ukrayini_ta_nimechchini_je_rozbizhnosti_n1025734)
19. Виступ Б. Гуменюка, посла України в Республіці Кіпр. URL: <https://cyprus.mfa.gov.ua/news/6855-stattya-posla-ukrajini-v-respubliki-kipr-borisa-gumenyuka-rosijsykyj-trojanskyj-kiny-na-kipri>.
20. Виступ Л. Кучми, 2-го Президента України. URL: <https://yes-ukraine.org/ua/news/energetichna-bezpeka-ahillesova-pyata-ukrayini-leonid-kuchma>.
21. Виступ Е. Макрона, президента Франції. URL: <https://mind.ua/news/20184556-makron-zaklikav-trampa-ne-vidkrivati-skrinku-pandori-v-yakij-mozhe-buti-vijna>.
22. Виступ В. Зеленського, Президента України. URL: <https://glavcom.ua/news/prezident-ukrajini-nazvav-ahillesovu-pyatu-minskih-ugod-646487.html>.
23. Виступ П. Порошенка, 5-го Президента України. URL: <https://ukrreporter.com.ua/politic/ahillesova-p-yata-rosiyi-prezident-poroshenko-poobitsyav-rozirvaty-dogovir-pro-druzhbu-z-agresorom-i-vvesty-novi-sanktsiyi.html>.
24. Виступ П. Порошенка, 5-го Президента України. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20180810-troyanskyj-kin-poroshenko-zasterig-yes-shhodo-pivnichnogo-potoku-2/>.
25. Виступ Р. Хааса, президента Ради з міжнародних відносин. URL: [https://globalaffairs.ru/number/n\\_8816](https://globalaffairs.ru/number/n_8816).
26. Виступ К. Єлісеєва, екзаступника глави Адміністрації Президента України. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/war/-jelisjejev-formula-shtajnmajera-tse-trojanskij-kin-dlja-politichnoji-stabilnosti-v-ukrajini-tse-krok-do-federalizatsiji-1316825.html>.

## REFERENCES

1. Bodujen de Kurtenje I. A. Izbrannye trudy po obshhemu jazykoznaniju [Selected Works in General Linguistics]. T. 1–2. Moscow : Izd-vo AN SSSR, 1963. 384 p. [in Russian].

2. Kunch Z. Y., Kunch M. R. Osoblyvosti dyplomatychnoho movlennia yak riznovydu ofitsiino-dilovoho styliu [Specific Features of the Diplomatic Speech as a Variation of Formal Business Style]. *Ukrainska natsionalna idea: realii ta perspektyvy rozvytku. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*. Vypusk 26. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2014. pp. 121–127. [in Ukrainian].
3. Kunch Z. Y., Kunch M. R. Rol metafory u formulivanni politychnykh aforyzmiv (na materialy hasel Revoliutsii Hidnosti) [The Role of Metaphor in Formulation of the Political Aphorisms (Based on the Material from the Slogans of the Revolution of Dignity)]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii "Linhvistyka"*. Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 32. Khark. derzh. un-t. Kharkiv : KhDU, 2018. pp. 23–30. [in Ukrainian].
4. Kunch Z. Y., Rudenko S. O. Funktsii obraznosti movlennia v komunikativnii diialnosti oratora [Figurative Functions of Speech in the Speaker's Communicative Activity]. *Informatsiia, komunikatsiia, suspilstvo 2019. Materialy 8-yi Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii IKS-2019 (16–18.05.2019, Chynadiievo)*. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2019. URL: <http://ics.skid-lp.info/ICS2019Proceedings.pdf>, vilnyi. pp. 174–175. [in Ukrainian].
5. Lysyckina I. Mas-mediini osoblyvosti pobudovy efektyvnogo naratyvu [Mass-Media Specificity of Building an Effective Narrative as a Strategic Communication Tool]. *Psycholinguistics*. 26 (2), 2019. pp. 224–242. URL: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-2-224-242>. [in Ukrainian].
6. Matsko O. M. Dyplomatychnyi pidstyl ukrainskoi movy [Diplomatic Substyle of Ukrainian Language]. *Nauka i suchasnist. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Kyiv : IZMN, 1998. Ch. 1. pp. 194–200. [in Ukrainian].
7. Matsko O. M. Movni formuly u dyplomatychnykh tekstakh suchasnoi ukrainskoi movy (funktsionalno-stylistychnyi analiz) [Linguistic Formulas in Diplomatic Texts of Modern Ukrainian (Functional-stylistic Analysis)]. PhD the author's abstract: 10.02.01. Kyiv, 2001. 20 p. [in Ukrainian].
8. Matsko O. M. Problema movnoho zhanru i yoho osoblyvosti v dyplomatychnykh tekstakh [The Problem in Language Genre and its Peculiarities in Diplomatic Texts]. *Nauka i suchasnist: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Kyiv : IZMN, 2000. Vyp. 2. Ch. 2. pp. 295–303. [in Ukrainian].
9. Pazynych O. M. Funktsionalno-strukturni osoblyvosti tekstiv dyplomatychnoho lystuvannia [Functional and Structural Features of Diplomatic Correspondence Texts]. PhD the author's abstract: 10.02.15. Kyiv, 2001. 16 p. [in Ukrainian].
10. *Universalnyi slovnyk ukrainskoi movy [Ukrainian Universal Dictionary]* Ukl. Z. Kunch. Ternopil: Navchalna knyha-Bohdan, 2007. 848 p. [in Ukrainian].
11. *Frazeolohichni slovnyk ukrainskoi movy [Ukrainian phraseological dictionary]*. Kyiv : Naukova dumka. 1999. Kn. 1. 528 p. Kn. 2. 984 p. [in Ukrainian].
12. Bertau M.-C. Language for the Other: Constructing Cultural Historical Psycholinguistics. *Tätigkeitstheorie: E-Journal for Activity Theoretical Research in Germany*, 2011. 5. pp. 13–49.

#### LIST OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

13. Speech of I. Klympush-Tsintsadze, Ex-deputy Prime Minister of Ukraine. URL: <https://infosisist.org/pereyti-rubikonistinnoe-znachenie-bezviza-dlya-ukrainy-i-eyo-budushhego/>.
14. Speech of I. Klympush-Tsintsadze, Ex-deputy Prime Minister of Ukraine. URL: [https://espresso.tv/news/2019/06/25/klympush\\_cyncadze\\_parye\\_vidkryla\\_quotskrynku\\_pandoryquot](https://espresso.tv/news/2019/06/25/klympush_cyncadze_parye_vidkryla_quotskrynku_pandoryquot).
15. Speech of M. Wallström, Vice-President of the European Commission Security. URL: <https://www.dw.com/uk/%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%8E%D0%B7-%D1%8F%D0%BA-%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%BE-%D1%80%D0%B8/a-2618752>
16. Speech of P. Klimkin, Ex-minister of Foreign Affairs in Ukraine. URL: <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/197763>.
17. Speech of P. Klimkin, Ex-minister of Foreign Affairs in Ukraine. URL: <https://uatv.ua/donbas-dlya-rf-troyanskyj-kin-dlya-destabilizatsiyi-ukrayiny-pavlo-klimkin/>
18. Speech of A. Melnyk, Ukrainian Ambassador to Germany. URL: [https://24tv.ua/yak\\_damokliv\\_mech\\_posol\\_nazvav\\_yedine\\_pitannya\\_z\\_yakogo\\_v\\_ukrayini\\_ta\\_nimechchini\\_je\\_rozbizhnosti\\_n1025734](https://24tv.ua/yak_damokliv_mech_posol_nazvav_yedine_pitannya_z_yakogo_v_ukrayini_ta_nimechchini_je_rozbizhnosti_n1025734).
19. Speech of B. Humeniuk, Ambassador of Ukraine to the Republic of Cyprus. URL: <https://cyprus.mfa.gov.ua/news/6855-stattya-posla-ukrajini-v-respubliki-kipr-borisa-gumenyuka-rosijskyj-trojanskyj-kiny-na-kipri>.
20. Speech of L. Kuchma, the 2nd President of Ukraine. URL: <https://yes-ukraine.org/ua/news/energetichna-bezpeka-ahillesova-pyata-ukrayini-leonid-kuchma>.
21. Speech of E. Macron, President of France. URL: <https://mind.ua/news/20184-556-makron-zaklikav-trampa-ne-vidkrivati-skrinku-pandori-v-yakij-mozhe-buti-vijna>.
22. Speech of V. Zelensky, President of Ukraine. URL: <https://glavcom.ua/news/-prezident-ukrajini-nazvav-ahillesovu-pyatu-minskih-ugod-646487.html>.
23. Speech of P. Poroshenko, the 5th President of Ukraine. URL: <https://ukrreporter.com.ua/politic/ahillesova-pyata-rosiyi-prezydent-poroshenko-poobitsyav-rozrivaty-dogovir-pro-druzhu-z-agresorom-i-vvesty-novi-sanktsiyi.html>.
24. Speech of P. Poroshenko, the 5th President of Ukraine. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20180810-troyanskyj-kin-poroshenko-zasterig-yes-shhodo-pivnichnogo-potoku-2/>.
25. Speech of R. Haass, President of the Council on Foreign Relations. URL: [https://globalaffairs.ru/number/n\\_8816](https://globalaffairs.ru/number/n_8816).
26. Speech of K. Yeliseiev, Ex-deputy Head of the Presidential Administration. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/war/-jelisjejev-formula-shtajnmajera-tse-trojan-skiy-kin-dlja-politichnoji-stabilnosti-v-ukrajini-tse-krok-do-federalizatsiji-1316825.html>.